

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या जमिनी
महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल
मर्यादा) अधिनियम, १९६१ अन्वये कलम २८-१
अअ मधील पोटकलम ३अ तरतूदीनुसार
नगरपालिका/नगरपरिषद/ ग्रामपंचायत यांना
सार्वजनिक प्रयोजनाकरीता विनामुल्य प्रदान
करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : मशेम-२०२४/प्र.क्र.११/ल-७
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२
दिनांक : १३ मार्च, २०२४

- वाचा-**
- १) महसूल व वन विभाग, शासन परिपत्रक क्र.एलएनडी १०८३/२७०२/सीआर-१९०९-जी-५,
दि.०४.०२.१९८३
 - २) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.जमीन १०/२००५/ प्र.क्र.३८/ज-१, दि.०७.०३.२००६.
 - ३) महसूल व वन विभाग, शासन परिपत्रक क्र.जमीन११/२००८/प्र.क्र.१६८/ज-१
दि.०४ ऑक्टोबर, २०१०
 - ४) महसूल व वन विभाग, शासन परिपत्रक क्र.मशेम २०२०/ प्र.क्र.५०/ल-७, दि.०८.०२.२०२४
 - ५) महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) अधिनियम, १९६१ (सुधारणा)
अधिनियम, २०२३, दि.१९/०१/२०२४

प्रस्तावना-

महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) अधिनियम, १९६१ (सुधारणा) अधिनियम, २०२३ अन्वये कलम २८-१ अअ मधील पोटकलम ३अ मध्ये महाराष्ट्र महसूल संहिता, १९६६ च्या कलम २ च्या खंड (१०) मध्ये परिभाषित केलेल्या गावठाण किंवा गावाच्या जागेच्या हद्दीपासुन ५ किलोमीटर अंतरातील शेती महामंडळाची जमीन सार्वजनिक प्रयोजनासाठी देण्याची तरतुद करण्यात आलेली आहे. त्यानुषंगाने उक्त संदर्भ क्र.४ मध्ये नमुद केलेल्या दि.०८.०२.२०२४ रोजीच्या परिपत्रकान्वये ग्रामपंचायतीकडून केवळ गावठाण विस्तार, शासकीय घरकुल योजना, घनकचरा व्यवस्थापन किंवा पाणीपुरवठा योजना या सार्वजनिक प्रयोजनार्थ जमीन मागणी अनुज्ञेय राहिल याबाबत मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत.

वरील तरतुदीनुसार महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या जमिनी ज्या ग्रामपंचायत क्षेत्रामध्ये आहेत, अशा ग्रामपंचायतीकडून गावठाण विस्तार, शासकीय घरकुल योजना, घनकचरा व्यवस्थापन किंवा पाणीपुरवठा योजना या सार्वजनिक प्रयोजनार्थ जमीन मागणीचे शासनास प्राप्त होणा-या प्रस्तावांची वारंवारता, महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) अधिनियम, १९६१ (सुधारणा) अधिनियम, २०२३ अन्वये कलम २८-१ अअ मधील पोटकलम ३अ मधील तरतुद, स्थानिक स्वराज्यसंस्थांचे मर्यादित आर्थिक स्रोत तसेच शासकीय जमीन नगरपालिकांना सार्वजनिक सुविधा/ सार्वजनिक प्रयोजनांकरिता विनामुल्य प्रदान करण्याबाबतचे सद्यस्थितीत अस्तित्वात असलेले धोरण व संबंधित शासन आदेश यांचा साकल्याने विचार करता, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या जमिनी नगरपालिका/ नगरपंचायत/ ग्रामपंचायत यांना अनुज्ञेय सार्वजनिक प्रयोजनार्थ विनामुल्य देण्याबाबतचे धोरण निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय-

महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या जमिनी स्थानिक स्वराज्य संस्थाकडून महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) अधिनियम, १९६१ च्या कलम २८-१ अअ मधील पोटकलम ३अ मधील तरतुदीन्वये सार्वजनिक प्रयोजनार्थ मिळणेबाबत मागणी करण्यात येते. जमीन मागणीचे शासनास प्राप्त होणा-या प्रस्तावांची वारंवारता व स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे मर्यादित आर्थिक स्रोत विचारात घेऊन याबाबत धोरणात्मक निर्णय घेण्यासाठीचा प्रस्ताव मा. मंत्रीमंडळा समोर सादर करण्यात आला होता. त्यानुषंगाने दि.११/०३/२०२४ रोजीच्या मा. मंत्रीमंडळ बैठकीत खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे.

“अशा प्रकारे ज्या कारणांसाठी शासकीय जमीन नगर पालिकांना मोफत देण्यात येते, अशा सर्व कारणांसाठी महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या जमिनी नगरपालिका/नगरपरीषद यांना तसेच ग्रामपंचायत यांना दि.०८/०२/२०२४ रोजीच्या शासन परिपत्रकामध्ये नमुद असलेल्या सार्वजनिक प्रयोजनांसाठीच विनामुल्य देण्याबाबत मान्यता देण्यात यावी.”

मा. मंत्रीमंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार संदर्भ क्र, १,२ व ३ च्या तरतुदी विचारात घेऊन, ज्याप्रमाणे नगरपालिका/नगरपरीषद यांना सार्वजनिक प्रयोजनार्थ जमीन विनामुल्य प्रदान करण्याची तरतुद आहे. त्या धर्तीवरच महाराष्ट्र शेत जमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) अधिनियम, १९६१ च्या कलम २८-१ अअ मधील पोटकलम ३अ मधील तरतुदीन्वये महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या जमिनी नगरपालिका/नगरपंचायत यांना शासन मान्यतेने विनामुल्य देण्याची कार्यवाही करण्यात यावी. तसेच उक्त अधिनियमातील तरतुदी व संदर्भाधिन क्र.४ मधील नमुद दि.०८.०२.२०२४ रोजीच्या शासन परिपत्रकामधील तरतुदीन्वये ग्रामपंचायतींना महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळाच्या जमिनी अनुज्ञेय सार्वजनिक प्रयोजनार्थ शासन मान्यतेने विनामुल्य देण्याची कार्यवाही करण्यात यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०३१३१६५०५०२३१९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अजित देशमुख)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
- २) मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरीषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ३) मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ४) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/ विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ५) मा. उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ६) मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ७) सर्व सन्माननीय विधानसभा, विधानपरिषद व संसद सदस्य.
- ८) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) मा. उप मुख्यमंत्री (गृह) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त) यांचे उप सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) मा. मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- १३) सर्व अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

- १४) प्रधान सचिव, विधानमंडळ सचिवालय, विधान मवन, मुंबई.
- १५) सर्व विभागीय आयुक्त.
- १६) सर्व जिल्हाधिकारी.
- १७) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य शेती महामंडळ, पुणे
- १८) महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखापरिक्षा/लेखा अनुज्ञेयता), नागपूर
- १९) निवडनस्ती कार्यासन (ल-७), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२